
LETNI SESTANEK NACIONALNIH IN REGIONALNIH DOPISNIH ČLANOV NET-a (Network of Ethnography and Social History Museums)

Ljubljana - Bled

10. - 14. september 1997

436

Sinteza

Organizacijo rednega letnega sestanka dopisnih članov NET-a – Mreže evropskih etnografskih muzejev je za leto 1997 prevzel Slovenski etnografski muzej. Slovenski etnografski muzej je v Mreži, ki jo sestavljajo nacionalni in regionalni dopisniki etnoloških institucij iz enainpetdesetih držav, aktivno prisoten že vse od njenega začetka leta 1991.

Zasedanje je prvi dan srečanja potekalo v Ljubljani, v prostorih Slovenskega etnografskega muzeja, kjer smo udeležence najprej popeljali po naši novi upravni zgradbi, nato pa smo jih seznanili z načrti za novo razstavno palačo in s konceptom bodoče stalne razstave našega muzeja. Sledila so poročila vseh udeležencev in nato diskusija na temo: Stalne postavitve v evropskih etnografskih muzejih na pragu novega tisočletja (vključno z neevropskimi zbirkami). Poročila bomo objavili v naslednji številki Etnologa.

Bolj kot na vseh sestankih NET-a doslej se je na tokratnem srečanju pokazalo veliko zanimanje udeležencev za razvoj skupnih projektov, ki naj bi potekali na treh nivojih.

Medsebojno spoznavanje

Sklenili smo, da je potrebno ažurirati seznam strokovnjakov, ki delajo v evropskih etnografskih muzejih, ki so ga pred štirimi leti objavili sodelavci ATP-ja (etnografskega muzeja iz Pariza). Odločili smo se, da bomo tokrat povečali izmenjavo teh podatkov. Pred štirimi leti je namreč vsaka država dobila le en izvod Repertorija strokovnih delavcev evropskih etnografskih muzejev, z načrtovanim povečanjem naklade pa bodo ti podatki lažje in bolj dostopni. Lista ključnih besed, ki prezentira podatke opisane osebe, bo vzpostavljena in dopolnjena na osnovi medsebojne pomoči. Koristno bi bilo uvesti najmanj polletno ažuriranje banke podatkov o strokovnih delavcih, vendar je zaradi pomanjkanja sredstev to problematično.

S sestanka NET-a v Slovenskem etnografskem muzeju 10. septembra 1997. Z leve proti desni: Damien Watteyne iz Belgije, Hallgerdur Gísladóttir iz Islandije, Irena Keršič, Ruth Beitzl iz Avstrije, Heidi Müller iz Nemčije, dr. Klaus Beitzl iz Avstrije, Tanja Tomažič in Andrej Dular (Foto Irena Keršič, 1997).

Vsi smo se strinjali, da naj se države ali regije svobodno in vsaka posebej odločajo glede vključitve svojih muzejev v Mrežo, kajti regionalne in tudi nacionalne kulturne politike so bile v preteklosti v posameznih evropskih državah zelo različne. Ključno za vključitev mora vsekakor biti jasno izražena volja posameznih muzejev za medsebojno sodelovanje. Na mednarodnem nivoju pri muzejski problematiki lahko v NET-u sodelujejo univerzitetni profesorji, kustosi, muzealci, konservatorji in restavratorji, etnologi-raziskovalci itd. Ta organ je bil ustanovljen predvsem za muzeje, ki se ukvarjajo s človekom kot posameznikom in z družbo, torej za muzeje, ki s svojim pristopom participirajo h kulturni identiteti vsakdanjega življenja posameznika oz. družbe. NET združuje muzeje etnologije, etnografije, eko muzeje, muzeje na prostem, muzeje ljudske tradicije, domoznanske muzeje, muzeje ljudske ustvarjalnosti, kmetijske muzeje, muzeje industrijske arheologije, tehnične muzeje in končno regionalne in lokalne muzeje skupnosti. Dogovorili smo se, da ponovno preverimo nacionalne sezname in jih po potrebi dopolnimo oz. popravimo.

Realizacija medinstitucionalne razstave "Pogledi na vsakdanje življenje"

Na sestanku je bilo ugotovljeno, da bi bilo škoda, če ne bi izkoristili povezav strokovnjakov in institucij, ki jih nudi NET za konkretne muzejske izraznosti, kot so razstave, katalogi, multimedija itd. Sprejet je bil predlog organizacije medinstitucionalne "križne" razstave. Dr. Klaus Beitzl iz Avstrije je predstavil zanimiv predlog, ki ga bomo objavili v prihodnji številki Etnologa; predlog smo ob diskusiji še razširili. Izbira tem za takšne skupne razstave mora reflektirati eno tematskih posebnosti muzejev, ki so združeni v NET-u, da bodo obiskovalci tovrstnih razstav

spoznavali teme iz vsakdanjega življenja posameznika ali skupnosti, primerjalno z drugimi. Zato je priporočljivo, da se izogibamo temam, ki ne prispevajo dovolj k specifičnosti različnih pogledov. Po dolgi razpravi smo se skupaj odločili, da organiziramo razstavo na temo življenjskega cikla: rojstvo, mladost, poroka, starost, smrt. Vsak dopisnik naj bi prispeval šest črno-belih ali barvnih fotografij, ki ilustrirajo življenje ali opažanja teh etap posameznikovega življenja s konca 19. stoletja in po možnosti iz istega kraja in iz istega socialnega okolja še s konca 20. stoletja, torej sto let kasneje.

438

Potujoča razstava bo sestavljena predvsem iz fotografskih dokumentov. Vsak muzej, ki bo razstavo sprejel v goste, jo bo lahko tudi dopolnil s predmeti, ki bogatijo pripoved o teh življenjskih obdobjih, torej s predmeti, ki izvirajo iz zbirk muzeja gostitelja. Ta bo lahko tudi zahteval, če bo to želel, izposojlo komplementarnih predmetov iz partnerskih muzejev. Določeno je bilo, da bomo razstavo pripravili do tretje generalne konference evropskih etnografskih muzejev, ki bo leta 1999 v Belgiji. Treba je še poudariti, da bo vsaka dežela imela priložnost razložiti pristop, ki ga bo uporabila za gostovanje skupne razstave. Na ta način bo navzkrižje istočasno geografsko, kronološko in kulturno. Dr. Klaus Beitzl je bil določen za koordinatorsko delovno skupino, ki bo pripravila scenarij za ta projekt. Po oceni rezultatov bomo to izkušnjo razširili na druge teme, da bomo organizirali resnično mrežo raznovrstnih izmenjav, od razstav, skupnih katalogov, skupnih terenskih raziskav itd. pod generalnim naslovom "Navzkrižni pogled na vsakdanje življenje".

Forum izmenjav

Mreža evropskih etnografskih muzejev je predvsem prostor izmenjav, izkušenj in idej. Z razmišljanji, ki jih razvija, lahko pomaga bolje definirati in usmerjati vlogo etnografskih muzejev v sodobni družbi. Vloga dopisnih članov te mreže pa je predvsem ta, da informirajo mrežo muzejev v svojem regionalnem ali nacionalnem okviru o projektih, ki jih načrtuje to združenje, in da povabijo zainteresirane k sodelovanju. Pri izmenjavah dobi problem kulturne identitete posebno dimenzijo med specifičnostjo posameznih kultur in med univerzalnostjo.

Kodeks Mreže evropskih etnografskih muzejev z naslovom Karta evropskih etnografskih muzejev je pripravil Damodar Frlan, direktor Etnografskega muzeja v Zagrebu. Spremno besedilo te karte bo ponovno razdeljeno vsem dopisnim članom, da ga bodo dopolnili vsak za svoje območje. Dokument mora biti pripravljen do naslednje generalne konference, ko naj bi bil potrjen.

Iste cilje, ki jih zasleduje Mreža evropskih etnografskih muzejev, zasledujejo tudi drugi, kot npr.: ICME (Mednarodno združenje etnografskih muzejev za neevropske kulture), Združenje muzejev na prostem, Združenje kmetijskih muzejev, Mednarodni komite regionalnih muzejev (ICMR). Mreža evropskih etnografskih muzejev na noben način ne bo konkurirala tem strukturam, nasprotno, želi jih dopolnjevati z namenom, da se izdelajo nove vrednote muzealstva in povezanosti.

Direktorica SEM-a mag. Inja Smerdel je udeležence sestanka NET-a popeljala po razstavi "Okna zbirk" (Foto Irena Keršič, 1997).

Doslej so bili namreč evropski etnografski muzeji iz teh struktur izločeni. Na sestanku na Bledu smo se dogovorili, da Damodar Frlan, kot član ICME-ja, na naslednji njegovi seji sproži vprašanje pridružitve Mreže evropskih etnografskih muzejev k neevropskim (k ICME-ju).

Sodelovanje pri programih Evropske komisije

- a) Multimedijški pristop za evropsko dediščino
- b) Memorandum razumevanja

K a) Evropska komisija je začela z novim programom, da bi pridobila muzeje za pristop k multimedialni dokumentaciji in predstavitvi evropske kulturne dediščine. Mreža evropskih etnografskih muzejev se je programu pridružila že lani. Podatke, ki se nanašajo na ta program, zainteresirani lahko dobijo v našem muzeju. V okviru programa so bile pri Evropski komisiji ustanovljene razne skupine, ki so se združile na osnovi tematike muzejskih zbirk:

- arheološki muzeji,
- muzeji sodobne umetnosti,
- muzeji umetnosti,
- pomorski muzeji,
- tehnični in znanstveni muzeji,
- drugi muzeji.

Pri teh kategorijah je očitno, kakšen odnos imajo do etnografskih muzejev, saj jih uvrščajo pod kategorijo "drugi muzeji". Na področju dostopa k multimedialnim programom za kulturno dediščino so očitno veliko bolj privlačne arheo-

loške, umetnostne in druge teme. Etnologija je deležna zelo malo pozornosti. Upamo, da bomo preko Mreže lahko vplivali na razmerje moči v okviru multimedijskega pristopa za programe kulturne dediščine. Za koordinatorja za etnografske muzeje pri Evropski komisiji je bil določen Damien Watteyne iz Bruslja.

Program Rafael

Generalna direkcija Evropske komisije za kulturni program je začela z akcijo za konservacijo in razvoj premične in nepremične evropske dediščine. S strani komisije je bilo določenih pet področij:

1. Pobude za varovanje in valorizacijo evropske kulturne dediščine.
2. Razvoj tematske mreže za razvoj sodelovanja med evropskimi muzeji.
3. Vzpostavitev komplementarnosti in razvoj mobilnosti profesionalcev s področja ohranjanja evropske kulturne dediščine.
4. Sodelovanje pri študiju, ohranjanju in valorizaciji okrašenih fasad v Evropi.
5. Sodelovanje pri študiju, ohranjanju in valorizaciji predindustrijske evropske dediščine.

K 1) NET bo izdelal predlog za finančno podporo za te akcije. Za koordinatorja je bil predlagan Damien Watteyne, ki naj bi v predpisanem roku izdelal dosje za kandidaturo. Vsi udeleženci sestanka na Bledu so se strinjali, da je nujno, da pridemo do finančnih sredstev, da bi se sestankov NET-a lahko udeleževalo čim večje število dopisnih članov iz vse Evrope.

K 2) NET je za sodelovanje med evropskimi muzeji najprej predlagal študij in valorizacijo ljudske noše v Evropi ter ustanovitev evropskega centra tradicionalnih mask. Pri slednjem gre predvsem za izdelavo deskriptivne nomenklature in ustanovitev evropskega atlasa - repertorija.

Sedanji člani Mreže so na sestanku na Bledu izrazili željo nadaljevati s programi, ki so si jih zastavili že leta 1991; želijo si tudi, da bi lahko čim več muzejev pritegnili k sodelovanju. Vendar postaja vedno večji problem financiranje skupnih povezovalnih akcij. Zato je potrebno vse sile usmeriti v to, da nam bo uspelo priti v kulturne programe Evropske komisije. Za vključevanje v te programe pa je potrebno veliko zavzetosti. Zato smo na Bledu sklenili, da bomo na naslednjem sestanku nacionalnih in regionalnih dopisnikov NET-a izvolili poseben odbor, ki se bo ukvarjal z vključevanji v evropske kulturne programe, kjer bi lahko tudi naše združenje kandidiralo za sredstva.

Dogovorjeno je bilo, da bo naslednja generalna konferenca evropskih etnografskih muzejev v prvi polovici leta 1999 v Belgiji.

Na osnovi zapisnika sestanka NET-a, ki je potekal od 10. do 14. septembra 1997 v Ljubljani in na Bledu, in na osnovi razpisov določenih evropskih kulturnih programov, ki nam jih je posredoval Damien Watteyne, napisala

Irena Keršič.